

Briuselis, 2021 m. birželio 24 d.
(OR. en)

10113/21

Tarpinstitucinė byla:
2020/0036(COD)

CODEC 957
CLIMA 159
ENV 455
ENER 299
PE 76

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralizavimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) - Pirmojo svarstymo Europos Parlamente rezultatai (Briuselis, 2021 m. birželio 23–24 d.)

I. ĮVADAS

Vadovaujantis SESV 294 straipsnio nuostatomis ir Bendra deklaracija dėl praktinių bendro sprendimo procedūros taisyklių¹, įvyko keli neoficialūs Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos atstovų pasitarimai siekiant dėl šio dokumento susitarti per pirmąjį svarstymą.

Atsižvelgiant į tai, pranešėja Jytte GUTELAND (S&D, ES) Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto vardu pristatė pirmiau nurodyto pasiūlymo dėl reglamento 176 pakeitimą ir teisėkūros rezoliucijos 177 pakeitimą, kuriame pateikiami Komisijos pareiškimai. Dėl šių pakeitimų buvo susitarta pirmiau minėtų neoficialių pasitarimų metu. Be to, ID frakcija pateikė vieną pakeitimą (178 pakeitimas).

¹ OL C 145, 2007 6 30, p. 5.

II. BALSAVIMAS

Balsuojant 2021 m. birželio 24 d. plenariniame posėdyje pirmiau nurodyto pasiūlymo dėl reglamento kompromisinis pakeitimas (176 pakeitimas) ir teisėkūros rezoliucijos projekto pakeitimas (177 pakeitimas) buvo priimti. 178 pakeitimas priimtas nebuvo. Taip iš dalies pakeistas Komisijos pasiūlymas yra Parlamento per pirmąjį svarstymą priimta pozicija, kuri pateikiama šio pranešimo priede išdėstytoje jo teisėkūros rezoliucijoje².

Parlamento pozicija atspindi tai, dėl ko anksčiau susitarė institucijos. Todėl Taryba turėtų galėti patvirtinti Parlamento poziciją.

Tada aktas būtų priimtas ta redakcija, kuri atitinka Parlamento poziciją.

² Teisėkūros rezoliucijoje išdėstytoje Parlamento pozicijos redakcijoje pažymėti Komisijos pasiūlyme padaryti pakeitimai. Į Komisijos tekstą įrašytas naujas tekstas pažymėtas *paryškintuoju kursyvu*. Išbrauktas tekstas pažymėtas simboliu „■“.

P9_TA(2021)0309

Europos klimato teisės aktas *I**

2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralizavimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (COM(2020)0080 – COM(2020)0563 – C9-0077/2020 – 2020/0036(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Parlamentui ir Tarybai (COM(2020)0080) ir iš dalies pakeistą pasiūlymą (COM(2020)0563),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 192 straipsnio 1 dalį, pagal kurias Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0077/2020),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į Prancūzijos Respublikos Senato, Nyderlandų Karalystės Pirmųjų Rūmų ir Austrijos Respublikos Bundesrato pagal Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo pateiktas pagrįstas nuomones, kuriose tvirtinama, kad teisėkūros procedūra priimamo akto projektas neatitinka subsidiarumo principo,
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 15 d. ir 2020 m. spalio 29 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomones¹²,
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 2 d. Regionų komiteto nuomonę³,
- atsižvelgdamas į preliminarų susitarimą, kurį atsakingas komitetas patvirtino pagal Darbo tvarkos taisyklių 74 straipsnio 4 dalį, ir į 2021 m. gegužės 5 d. laišku Tarybos atstovo priimtą įsipareigojimą pritarti Parlamento pozicijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 4 dalį,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto, Transporto ir turizmo komiteto, Regioninės plėtros komiteto ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomones,

¹ OL C 364, 2020 10 28, p. 143.

² OL C 10, 2021 1 11, p. 69.

³ OL C 324, 2020 10 1, p. 58.

- atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą (A9-0162/2020),
- 1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją⁴;
- 2. atsižvelgia į Komisijos pareiškimą, pridėtą prie šios rezoliucijos;
- 3. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;
- 4. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

⁴ Ši pozicija pakeičia 2020 m. spalio 8 d. priimtus pakeitimus (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0253).

Europos Parlamento pozicija, priimta 2021 m. birželio 24 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/..., kuriuo nustatoma poveikio klimatui *neutralumo* pasiekimo sistema ir iš dalies *keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999* (Europos klimato teisės aktas)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomones¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros³,

¹ OL C 364, 2020 10 28, p. 143 ir OL C 10, 2021 1 11, p. 69.

² OL C 324, 2020 10 1, p. 58.

³ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento pozicija.

kadangi:

- (1) *dėl klimato kaitos keliamos egzistencinės grėsmės reikia imtis platesnių užmojų ir aktyvesnių Sąjungos ir valstybių narių klimato srities veiksmų. Sąjunga yra įsipareigojusi dėti daugiau pastangų kovoti su klimato kaita ir įgyvendinti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (toliau – Paryžiaus susitarimas)⁴, remdamasi jo principais ir patikimiausiomis turimomis mokslinėmis žiniomis, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarime nustatytą ilgalaikį temperatūros tikslą;*
- (2) 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikate „Europos žaliasis kursas“ (toliau – Europos žaliasis kursas) nustatyta nauja augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti Sąjungą taip, kad jos visuomenė būtų teisinga ir klestėtų, kad ji pasižymėtų modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. grynas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis būtų lygus nuliui, o ekonomikos augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo. Europos žaliuoju kursu taip pat siekiama apsaugoti, tausoti ir didinti Sąjungos gamtinį kapitalą ir apsaugoti piliečių sveikatą ir gerovę nuo su aplinka susijusios rizikos ir poveikio. Be to, ši pertvarka turi būti teisinga ir įtrauki, nepaliekant nieko nuošalyje;

⁴ *OL L 282, 2016 10 19, p. 4.*

- (3) Tarpvvyriausybės klimato kaitos komisija (IPCC) savo 2018 m. specialiojoje ataskaitoje dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, poveikio ir susijusių visuotinių ŠESD išmetimo scenarijų, stiprinant pasaulinį atsaką į klimato kaitos grėsmę, darnų vystymąsi ir pastangas panaikinti skurdą, suteikia tvirtą mokslinį kovos su klimato kaita pagrindą ir rodo, kad reikia *sparčiai* imtis aktyvesnių klimato politikos veiksmų *ir tęsti perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos*. Toje ataskaitoje patvirtinama, kad reikia skubiai mažinti išmetamą ŠESD kiekį ir kad vykstant klimato kaitai temperatūra neturi pakilti daugiau kaip 1,5°C, visų pirma tam, kad būtų sumažinta ekstremalių oro sąlygų *ir lūžio taškų pasiekimo* tikimybė. Tarpvvyriausybė mokslinę politinę biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platforma (IPBES) savo 2019 m. visuotinio biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų vertinimo ataskaitoje parodė, kad biologinė įvairovė nyksta visame pasaulyje ir kad trečias pagal svarbą biologinės įvairovės nykimo veiksnys – klimato kaita;
- (4) norint prisidėti prie ekonominių ir visuomeninių pokyčių, kokybiškų darbo vietų kūrimo, tvaraus ekonomikos augimo ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ir *teisingu, socialiai subalansuotu, sąžiningu bei ekonomiškai efektyviu būdu pasiekti* Paryžiaus susitarime *nustatytą ilgalaikį* temperatūros *tikslą*, labai svarbu nustatyti ilgalaikį tikslą;

- (5) *būtina spręsti didėjančios su klimatu susijusios rizikos sveikatai, įskaitant dažnesnes ir intensyvesnes karščio bangas, miškų gaisrus ir potvynius, maisto ir vandens saugos ir aprūpinimo jais, infekcinių ligų atsiradimo ir plitimo problemas. Kaip paskelbta 2021 m. vasario 24 d. komunikate „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“, Komisija, kad galėtų geriau suprasti, iš anksto numatyti ir sumažinti klimato kaitos keliamas grėsmes sveikatai, Europos prisitaikymo prie klimato kaitos platformoje „Climate-ADAPT“ įsteigė Europos klimato ir sveikatos observatoriją;*
- (6) *šiuo reglamente paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma jos 37 straipsnyje, kuriuo siekiama skatinti integruoti į Sąjungos politiką aukšto lygio aplinkos apsaugą ir aplinkos kokybės gerinimą laikantis darnaus vystymosi principo;*

- (7) *klimato politikos veiksmai turėtų tapti galimybe visiems Sąjungos ekonomikos sektoriams padėti užtikrinti pirmavimą pramonės srityje kuriant pasaulines inovacijas. Pasitelkus Sąjungos reglamentavimo sistemą ir pramonei dedant pastangas, ekonomikos augimą įmanoma atsieti nuo šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo. Pavyzdžiui, nuo 1990 m. iki 2019 m. Sąjungoje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis buvo sumažintas 24 proc., o ekonomika per tą patį laikotarpį išaugo 60 proc. Nedarant poveikio Sąjungos lygmeniu priimtų privalomų teisės aktų ir kitų iniciatyvų taikymui, visi ekonomikos sektoriai, įskaitant energetikos, pramonės, transporto, šildymo, vėsinimo ir pastatų, žemės ūkio, atliekų ir žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektorius, neatsižvelgiant į tai, ar tiems sektoriams taikoma Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS), turėtų atlikti savo vaidmenį, prisidėdami prie poveikio klimatui neutralumo įgyvendinimo Sąjungoje iki 2050 m. Siekdama aktyvesnio visų ekonominės veiklos vykdytojų dalyvavimo, Komisija turėtų sudaryti palankesnes sąlygas konkreitiems sektoriams skirtiems dialogams ir partnerystėms klimato klausimais, įtraukiai ir reprezentatyviai suburdama pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, kad paskatintų sektorius patiems parengti orientacines savanoriškas veiksmų gaires ir planuoti savo perėjimą prie Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo įgyvendinimo iki 2050 m. Tokios veiksmų gairės galėtų būti vertingas indėlis padedant sektoriams planuoti būtinas investicijas į perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir taip pat galėtų padėti didinti sektorių dalyvavimą ieškant neutralaus poveikio klimatui sprendimų. Tokios veiksmų gairės taip pat galėtų papildyti esamas iniciatyvas, įskaitant Europos baterijų aljansą ir Europos švariojo vandenilio aljansą, kurie skatina pramonės bendradarbiavimą pereinant prie neutralaus poveikio klimatui;*

- (8) Paryžiaus *susitarimo 2 straipsnio 1 dalies a punkte* nustatytas ilgalaikis *temperatūros* tikslas *ir juo siekiama stiprinti pasaulinį atsaką į klimato kaitos grėsmę, didinant gebėjimą* prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio, *kaip nustatyta jo 2 straipsnio 1 dalies b punkte*, ir užtikrinti, kad skiriamas finansavimas atitiktų išmetamųjų ŠESD mažinimo trajektoriją ir klimato kaitos poveikiui atsparią plėtrą, *kaip nustatyta jo 2 straipsnio 1 dalies c punkte. Kaip bendras pagrindas Sąjungos indėliui siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų, šis reglamentas turėtų užtikrinti, kad ir Sąjunga, ir valstybės narės prisidėtų prie pasaulinio atsako į klimato kaitą, nustatyto Paryžiaus susitarime;*
- (9) Sąjungos ir valstybių narių klimato politikos veiksmais įgyvendinant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų norima apsaugoti žmones ir planetą, gerovę, klestėjimą, *ekonomiką*, sveikatą, maisto sistemas, ekosistemų ir biologinės įvairovės vientisumą nuo klimato kaitos keliamo pavojaus, taip pat kuo labiau didinti klestėjimą neviršijant planetos galimybių, didinti atsparumą ir mažinti visuomenės pažeidžiamumą dėl klimato kaitos. *Atsižvelgiant į tai, Sąjungos ir valstybių narių veiksmai turėtų būti grindžiami atsargumo principu ir principu „teršėjas moka“, nustatytais Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo, ir juose turėtų būti atsižvelgiama į energetikos sąjungos principą „pirmiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir į Europos žaliojo kurso principą „nedaryti žalos“;*

- (10) prie poveikio klimatui neutralumo turėtų prisidėti visi ekonomikos sektoriai, ***kurių išmetamas ar absorbuojamas ŠESD reglamentuojamas Sąjungos teisės;***
- (11) ***dėl energijos gamybos ir vartojimo svarbos ŠESD kiekiui būtina pereiti prie patikimos, tvarios, įperkamos ir saugios energetikos sistemos, grindžiamos atsinaujinančių energijos išteklių diegimu, gerai veikiančia energijos vidaus rinka ir energijos vartojimo efektyvumu, kartu mažinant energijos nepriteklių. Skaitmeninė transformacija, technologinės inovacijos ir moksliniai tyrimai ir plėtra taip pat yra svarbūs poveikio klimatui neutralumo tikslo įgyvendinimo veiksniai;***
- (12) Sąjunga ■ yra nustačiusi reguliavimo sistemą, padedančią siekti 2030 m. išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslo, ***dėl kurio buvo susitarta 2014 m., prieš įsigaliojant Paryžiaus susitarimui.*** Tas tikslas įgyvendinamas, be kita ko, šiais teisės aktais: Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB⁵, kuria nustatoma ES ATLPS, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842⁶, kuriuo nustatyti nacionaliniai išmetamo ŠESD kiekio sumažinimo iki 2030 m. tikslai, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841⁷, kuriuo reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio balansą;

⁵ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

⁶ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

⁷ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL L 156, 2018 6 19, p. 1).

- (13) ***ES ATLPS yra Sąjungos klimato politikos pagrindas ir yra jos pagrindinė priemonė siekiant ekonomiškai efektyviai mažinti išmetamą ŠESD kiekį;***
- (14) 2018 m. lapkričio 28 d. Komisijos komunikate „Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“ pristatyta vizija, kaip iki 2050 m. Sąjungoje užtikrinti nulinį grynąjį išmetamą ŠESD kiekį vykdant socialiai sąžiningą ir ekonomiškai efektyvią pertvarką;
- (15) įgyvendindama 2016 m. lapkričio 30 d. dokumentų rinkinį „Švari energija visiems europiečiams“, Sąjunga vykdo plataus užmojo priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo darbotvarkę, visų pirma kurdama patikimą energetikos sąjungą, kuriai, be kita ko, keliama Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2012/27/ES⁸ ir (ES) 2018/2001⁹ nustatyti 2030 m. efektyvaus energijos vartojimo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros tikslai, ir griežtindama atitinkamus teisės aktus, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/31/ES¹⁰;
- (16) Sąjunga pirmauja pasaulyje pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir yra pasiryžusi padėti didinti pasaulinius tikslus ir stiprinti pasaulinį atsaką į klimato kaitą, naudodama visas turimas priemones, įskaitant klimato diplomatiją;

⁸ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

⁹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

¹⁰ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

- (17) Sąjunga, siekdama Paryžiaus susitarime nustatyto *ilgalaikio* temperatūros *tikslo* ir vadovaudamasi IPCC, *IPBES ir Europos mokslo patariamiosios tarybos klimato kaitos klausimais moksliniais vertinimais, taip pat kitų tarptautinių institucijų vertinimais*, turėtų po 2050 m. tęsti klimato politikos veiksmus ir toliau tarptautiniu lygmeniu pirmauti klimato srityje, kad apsaugotų žmones ir planetą nuo pavojingos klimato kaitos keliamos grėsmės;
- (18) *toliau išlieka anglies dioksido nutekėjimo rizika, susijusi su tais tarptautiniais partneriais, kurių klimato apsaugos standartai nėra tokie patys kaip Sąjungos. Todėl Komisija ketina pasiūlyti tam tikriems sektoriams taikomą pasienio anglies dioksido korekcijos mechanizmą, kad tokia rizika būtų mažinama laikantis Pasaulio prekybos organizacijos taisyklių. Be to, svarbu išlaikyti veiksmingas politines paskatas, kuriomis remiami technologiniai sprendimai ir inovacijos, kurie padeda pereiti prie konkurencingos neutralaus poveikio klimatui Sąjungos ekonomikos, kartu užtikrinant tikrumą dėl investicijų;*

- (19) Europos Parlamentas savo 2020 m. sausio 15 d. rezoliucijoje dėl Europos žaliojo kurso paragino, kad būtinas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui visuomenės įvyktų ne vėliau kaip 2050 m. ir tai taptų Europos sėkmės istorija, o 2020 m. sausio 15 d. rezoliucijoje dėl kritinės klimato ir aplinkos padėties paskelbė, kad klimato ir aplinkos padėtis yra kritinė. ***Jis taip pat ne kartą ragino Sąjungą padidinti savo 2030 m. klimato srities tikslą ir tą padidintą tikslą įtraukti į šį reglamentą.*** 2019 m. gruodžio 12 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pritarė tikslui – užtikrinti, kad iki 2050 m. Sąjungos poveikis klimatui taptų neutralus, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo tikslus, o kartu pripažino, kad reikia įdiegti įgalinančią sistemą, ***kuri būtų naudinga visoms valstybėms narėms ir apimtų tinkamas priemones, paskatas, paramą ir investicijas, kad būtų užtikrintas ekonomiškai efektyvus, teisingas ir taip pat socialiniu požiūriu subalansuotas bei sąžiningas perėjimas, atsižvelgiant į skirtingas nacionalines aplinkybes, susijusias su pradinėmis pozicijomis. Ji taip pat pažymėjo,*** kad perėjimui reikės didelių viešojo ir privačiojo sektorių investicijų. ***2020 m. kovo 6 d. Sąjunga Jungtinių Tautų bendrajai klimato kaitos konvencijai (UNFCC) pateikė savo ilgalaikę išmetamo ŠESD kiekio mažinimu grindžiamą vystymosi strategiją, o 2020 m. gruodžio 17 d. – nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, po to, kai juos patvirtino Taryba;***

- (20) Sąjunga turėtų siekti, kad iki 2050 m. jos viduje būtų užtikrintas *visų* ekonomikos *sektorių iš visų taršos šaltinių* išmetamo ir *absorbentų* absorbuojamo antropogeninės kilmės ŠESD kiekio balansas, o *vėliau atitinkamai būtų pasiektas neigiamas išmetamas ŠESD kiekis. Tas tikslas turėtų apimti visoje Sąjungoje išmetamą ir absorbuojamą ŠESD kiekį, kuris reglamentuojamas Sąjungos teisės aktais. Turėtų būti galima šio išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio klausimą spręsti peržiūrint atitinkamus klimato ir energetikos srities teisės aktus. Absorbentus sudaro, be kita ko, natūralūs ir technologiniai sprendimai, kaip nurodyta Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaitose, skirtose UNFCCC. Sprendimai, grindžiami anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) ir anglies dioksido surinkimo ir naudojimo (CCU) technologijomis, gali būti naudingi tokias technologijas pasirinkusioms valstybėms narėms mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro, ypač mažinant dėl pramoninių gamybos procesų išmetamų teršalų kiekį.* 2050 m. Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo turėtų bendrai siekti visos valstybės narės ir jos, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų imtis reikiamų priemonių, kad sudarytų sąlygas jį įgyvendinti. Svarbią tikslui įgyvendinti būtinų priemonių dalį sudarys Sąjungos lygmens priemonės;
- (21) *2007 m. kovo 8–9 d. ir 2014 m. spalio 23–24 d. išvadose Europos Vadovų Taryba patvirtino atitinkamai 2020 m. išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslą ir 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją. Šio reglamento nuostatomis dėl Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslo nustatymo nedaromas poveikis Sutartyse apibrėžtam Europos Vadovų Tarybos vaidmeniui nustatyti Sąjungos klimato politikos plėtojimo bendrąją politinę kryptį ir prioritetus;*

- (22) *anglies dioksido absorbentai atlieka esminį vaidmenį pereinant prie neutralaus poveikio klimatui Sąjungoje, o prie to visų pirma svariai prisideda žemės ūkio, miškininkystės ir žemės naudojimo sektoriai. Kaip Komisija skelbė savo 2020 m. gegužės 20 d. komunikate „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, būsimoje anglies dioksido sekvestraciją dirvožemyje didinančio ūkininkavimo iniciatyvoje ji skatins taikyti naują žaliojo verslo modelį, pagal kurį žemės valdytojams būtų atlyginama už išmetamo ŠESD kiekio mažinimą ir anglies dioksido šalinimą. Be to, 2020 m. kovo 11 d. komunikate „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“ Komisija įsipareigojo parengti anglies dioksido šalinimo sertifikavimo reglamentavimo sistemą, grindžiamą patikima ir skaidria anglies dioksido apskaita, kad būtų galima stebėti ir tikrinti, kiek anglies dioksido pašalinama iš tikrųjų, kartu užtikrinant, kad nebūtų daromas neigiamas poveikis aplinkai, visų pirma biologinei įvairovei, visuomenės sveikatai arba socialiniams ar ekonominiams tikslams;*

- (23) *ekosistemų atkūrimas padėtų išlaikyti, valdyti ir gerinti gamtinius absorbentus ir skatinti biologinę įvairovę kovojant su klimato kaita. Be to, trejopas miškų vaidmuo, t.y., kaip anglies dioksido absorbento, kaupiklio ir pakaitalo, padeda mažinti į atmosferą išmetamo ŠESD kiekį ir užtikrinti, kad miškai toliau augtų ir atliktų daugybę kitų funkcijų;*

- (24) *mokslinė patirtis ir geriausi turimi naujausi duomenys kartu su faktine ir skaidria informacija apie klimato kaitą yra būtini ir jais turi būti grindžiami Sąjungos klimato politikos veiksmai ir pastangos iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą. Turėtų būti įsteigta Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais (toliau – patariamoji taryba), kuri, būdama nepriklausoma ir turėdama mokslinių ir techninių ekspertinių žinių, veiktų kaip konsultacinis centras su klimato kaita susijusių mokslinių žinių klausimais. Vykdydama savo užduotis patariamoji taryba turėtų papildyti Europos aplinkos agentūros (EAA) darbą ir veikti nepriklausomai. Jos užduotis neturėtų sutapti su Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos užduotimi tarptautiniu lygiu. Todėl tam, kad būtų galima įsteigti patariamąją tarybą, reikėtų iš dalies pakeisti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 401/2009¹¹. Nacionaliniai patariamieji organai klimato klausimais valstybėse narėse, kuriose yra tokių organų gali atlikti svarbų vaidmenį, inter alia, teikiant ekspertines mokslines konsultacijas klimato politikos klausimais atitinkamoms nacionalinėms valdžios institucijoms, kaip nustatyta atitinkamų valstybių narių. Todėl valstybės narės, kurios to dar nepadarė, raginamos įsteigti nacionalinį patariamąjį organą klimato klausimais;*

¹¹ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 401/2009 dėl Europos aplinkos agentūros bei Europos aplinkos informacijos ir stebėjimo tinklo (OL L 126, 2009 5 21, p. 13).

- (25) Europos žaliajame kurse pabrėžiama, kad pertvarkai, kuria siekiama **poveikio** klimatui **neutralumo**, reikalingi pokyčiai visose politikos srityse ir bendros visų ekonomikos sektorių ir visuomenės pastangos. 2019 m. gruodžio 12 d. išvados Europos Vadovų Taryba konstatavo, kad su poveikio klimatui neutralumo tikslu turi būti suderinami ir jį įgyvendinti turi padėti visi atitinkami Sąjungos teisės aktai ir politika, kartu laikantis vienodų sąlygų principo, ir paprašė Komisijos išnagrinėti, ar dėl to reikia koreguoti dabartines taisykles;
- (26) kaip nurodyta Europos žaliajame kurse, Komisija Sąjungos 2030 m. išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslą įvertino savo 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“. Komisija tai padarė remdamasi išsamiu poveikio vertinimu ir atsižvelgdama į savo atliktos integruotų nacionalinių energetikos ir

klimato srities veiksmų planų, kurie jai buvo pateikti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999¹², analizės rezultatus. Atsižvelgiant į 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, iki 2030 m. turėtų būti tiek sumažintas išmetamas, tiek padidintas absorbuojamas ŠESD kiekis, kad iki tų metų Sąjungos viduje visuose ekonomikos sektoriuose grynasis išmetamas ŠESD kiekis, t. y. atėmus absorbentais pašalintą kiekį likęs išmetamas kiekis, sumažėtų bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu.

Europos Vadovų Taryba patvirtino tą tikslą savo 2020 m. gruodžio 10 ir 11 d. išvadose. Ji taip pat pateikė pradines jo įgyvendinimo gaires. Reglamento (ES) 2018/1999 2 straipsnio 11 punkto taikymo tikslais tas naujasis Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas nustatomas kaip vėlesnis tikslas ir todėl pakeičia tame punkte nustatytą Sąjungos lygmens 2030 m. išmetamo ŠESD kiekio tikslą. Be to, ne vėliau kaip 2021 m. birželio 30 d. Komisija turėtų įvertinti, kokius pakeitimus reikėtų atlikti atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose, kuriais įgyvendinamas Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas, kad būtų taip sumažintas grynasis išmetamas kiekis. ***Atsižvelgdama į tai, Komisija paskelbė, kad ji peržiūrės susijusius klimato ir energetikos teisės aktus, kurie bus priimti dokumentų rinkinyje, apimančiame, be kita ko, atsinaujinančiuosius energijos išteklius, energijos vartojimo efektyvumą, žemės naudojimą, energijos apmokestinimą, lengvųjų transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekio standartus, pastangų pasidalijimą ir ES ATLPS. Komisija siekia įvertinti papildomų Sąjungos priemonių, kurios galėtų papildyti esamas priemones, pavyzdžiui, rinkos priemonių, apimančių tvirtą solidarumo mechanizmą, nustatymo poveikį;***

¹² 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

- (27) *Komisijos vertinimai rodo, kad pagal Reglamento (ES) 2018/841 4 straipsnį priimtus įsipareigojimus grynasis absorbuojamo anglies dioksido kiekis 2030 m. sieks 225 mln. tonų CO₂ ekvivalento. Siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. būtų dedama pakankamai klimato kaitos švelninimo pastangų, vertėtų nustatyti, kad grynojo absorbuojamo ŠESD kiekio indėlis siekiant 2030 m. klimato tikslų neviršys tos ribos. Tai nedaro poveikio atitinkamų Sąjungos teisės aktų peržiūrai, kuria būtų sudaromos sąlygos pasiekti tą tikslą;*
- (28) *Sąjungos biudžeto ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2094¹³ nustatytos Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės lėšomis prisidedama prie klimato tikslų įgyvendinimo, bent 30 proc. visos išlaidų sumos skiriant klimato srities tikslams remti, vadovaujantis veiksminga metodika ir laikantis atskirų sektorių teisės aktų;*
- (29) *atsižvelgiant į tikslą iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir į tarptautinius įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą, būtina toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad būtų palaipsniui panaikintos su tuo tikslu nesuderinamos energijos subsidijos, visų pirma iškastiniam kurui, nedarant poveikio pastangoms mažinti energijos nepriteklių;*

¹³ 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 23).

- (30) siekiant užtikrinti nuspėjamumą ir patikimumą visiems ekonominės veiklos vykdytojams, įskaitant įmones, darbuotojus, investuotojus ir vartotojus, užtikrinti, kad *laikui bėgant išmetamas ŠESD kiekis būtų palaipsniui mažinamas ir kad* pertvarka, kuria siekiama poveikio klimatui neutralumo, būtų negrįžtamas procesas, *Komisija ne vėliau kaip praėjus šešioms mėnesiams nuo pirmojo bendros pažangos įvertinimo, atlikto pagal Paryžiaus susitarimą, turėtų pasiūlyti, jei tikslinga, Sąjungos tarpinį 2040 m. klimato politikos tikslą. Komisija gali teikti pasiūlymus peržiūrėti tarpinį tikslą, atsižvelgdama į Sąjungos pažangos ir priemonių ir nacionalinių priemonių vertinimų išvadas, taip pat į bendros pažangos įvertinimo ir tarptautinių pokyčių, be kita ko, susijusių su nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų bendrais terminais, rezultatus. Kaip priemonę Sąjungos klimato politikos skaidrumui ir atskaitomybei didinti, Komisija, teikdama pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Sąjungos 2040 m. tikslo klimato srityje, turėtų paskelbti prognozuojamą orientacinį 2030–2050 m. laikotarpio Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžetą, kuris būtų apibrėžiamas kaip grynojo išmetamo ŠESD kiekio, kurį numatoma išmesti tuo laikotarpiu, nerizikuojant pažeisti Sąjungos įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą, orientacinis bendras kiekis, taip pat metodiką, kuria grindžiamas tas orientacinis biudžetas;*

- (31) prisitaikymas yra viena iš pagrindinių ilgalaikio visuotinio atsako į klimato kaitą sudedamųjų dalių. *Neigiamas klimato kaitos poveikis gali viršyti valstybių narių prisitaikymo pajėgumus.* Todėl, kaip numatyta Paryžiaus susitarimo 7 straipsnyje, valstybės narės ir Sąjunga turėtų didinti savo gebėjimą prisitaikyti bei atsparumą ir mažinti pažeidžiamumą dėl klimato kaitos, taip pat siekti kuo didesnės bendros naudos, gaunamos įgyvendinant kitas politikos strategijas ir teisės aktus. *Komisija turėtų priimti Sąjungos prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją, atitinkančią Paryžiaus susitarimą.* Valstybės narės turėtų priimti išsamias nacionalines prisitaikymo strategijas ir planus, *grindžiamus patikimomis klimato kaitos ir pažeidžiamumo analizėmis, pažangos vertinimais ir rodikliais ir remdamosi geriausiais ir naujausiais turimais moksliniais įrodymais.* *Sąjunga turėtų siekti sukurti palankią reglamentavimo aplinką nacionalinės politikos ir priemonių, kurias valstybės narės įgyvendina siekdamos prisitaikyti prie klimato kaitos, atžvilgiu. Siekiant padidinti atsparumą klimato kaitai ir pagerinti prisitaikymo prie klimato kaitos gebėjimus reikia, kad bendras pastangas dėtų visi ekonomikos sektoriai ir visuomenė, taip pat būtinas politikos suderinamumas ir nuoseklumas visuose atitinkamuose teisės aktuose ir politikos srityse;*

- (32) *ekosistemos, žmonės ir ekonomika visuose Sąjungos regionuose patirs didelį klimato kaitos poveikį – tai itin didelė kaitra, potvyniai, sausros, vandens trūkumas, jūros lygio kilimas, tirpstantys ledynai, miškų gaisrai, vėtrų išvartyti medžiai ir žemės ūkio nuostoliai. Pastarojo meto ekstremalūs reiškiniai jau padarė didelį poveikį ekosistemoms ir turėjo įtakos anglies sekvestracijai ir miškų bei žemės ūkio paskirties žemės saugojimo pajėgumams. Prisitaikymo gebėjimų gerinimas ir atsparumo didinimas, atsižvelgiant į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, padeda kuo labiau sumažinti klimato kaitos poveikį, reaguoti į neišvengiamus padarinius socialiai subalansuotu būdu, taip pat pagerinti gyvenimo sąlygas paveiktose vietovėse. Ekonomiškai efektyvu iš anksto pasirengti tokiems padariniams ir tai taip pat gali atnešti didelės papildomos naudos ekosistemoms, sveikatai ir ekonomikai. Siekiant sušvelninti klimato kaitą, prisitaikyti prie jos ir apsaugoti biologinę įvairovę ypač naudingi gali būti gamtos procesais pagrįsti sprendimai;*
- (33) *pagal daugiametę finansinę programą nustatytose atitinkamose programose numatytas projektų tikrinimas, siekiant užtikrinti, kad tokie projektai būtų atsparūs galimam neigiamam klimato kaitos poveikiui, atliekant pažeidžiamumo dėl klimato kaitos ir rizikos vertinimą taip pat taikant tinkamas prisitaikymo priemones, ir kad juose į sąnaudų ir naudos analizę būtų įtrauktos išlaidos, susijusios su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu ir teigiamo klimato kaitos švelninimo priemonių poveikio nauda. Tai padeda į Sąjungos biudžeto investicijų ir planavimo sprendimus integruoti su klimato kaita susijusią riziką, taip pat pažeidžiamumo klimato kaitai bei prisitaikymo prie klimato kaitos vertinimus;*

- (34) Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis imdamiesi atitinkamų priemonių poveikio klimatui neutralumo tikslui įgyvendinti, valstybės narės, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų atsižvelgti, *be kita ko*, į: tai, kiek pertvarka, kuria siekiama *poveikio* klimatui *neutralumo*, prisidedama prie *visuomenės sveikatos, aplinkos kokybės*, piliečių gerovės ir sveikatos, visuomenės klestėjimo, *užimtumo* ir ekonomikos konkurencingumo; *energetikos pertvarką, energetinio saugumo stiprinimą ir kovą su* energijos *nepriteklumi*; aprūpinimo maistu *saugumą* ir maisto *įperkamumą; tvaraus ir išmaniojo judumo ir transporto sistemų plėtojimą*; sąžiningumo ir solidarumo principų *taikymą* tarp valstybių narių ir jų viduje, atsižvelgiant į jų ekonominį pajėgumą, nacionalines aplinkybes, *tokias kaip salų ypatumai*, ir poreikį ilgainiui siekti konvergencijos; *būtinybę* užtikrinti teisingą ir socialiai sąžiningą pertvarką *taikant tinkamas švietimo ir mokymo programas*; geriausių ir naujausių turimų mokslinių įrodymų, visų pirma IPCC pateiktų išvadų, *taikymą; būtinybę* su klimato kaita susijusią riziką įtraukti į investicinius ir planavimo sprendimus; išlaidų *efektyvumą* ir *technologinį neutralumą* siekiant mažinti išmetamą ŠESD kiekį, absorbuoti ŠESD ir didinti atsparumą; ir *siekti* ilgainiui *užtikrinti* vis *didesnį aplinkosauginį naudingumą* ir užmojų *mastą*;
- (35) *kaip nurodyta Europos žaliajame kurse, 2020 m. gruodžio 9 d. Komisija priėmė komunikatą „Darnaus ir išmanaus judumo strategija. Europos transporto kelias į ateitį“. Strategijoje nustatomas darnios ir pažangios Europos transporto ateities planas ir veiksmų planas, kaip iki 2050 m. transporto sektoriaus išmetamų teršalų kiekį sumažinti 90 proc.;*

- (36) siekdama užtikrinti, kad Sąjunga ir valstybės narės toliau kryptingai siektų poveikio klimatui neutralumo tikslo ir darytų pažangą prisitaikymo prie klimato kaitos srityje, Komisija turėtų reguliariai vertinti pažangą, ***remdamasi informacija, išdėstyta šiame reglamente, įskaitant informaciją, teikiamą ir pranešamą pagal Reglamentą (ES) 2018/199. Siekiant laiku pasirengti bendros pažangos įvertinimui, nurodytam Paryžiaus susitarimo 14 straipsnyje, šio vertinimo išvados turėtų būti skelbiamos kas penkerius metus, pradedant 2023 m., ne vėliau kaip rugsėjo 30 d. Tai reiškia, kad pagal to reglamento 29 straipsnio 5 dalį ir 35 straipsnį teikiamos ataskaitos ir taikytiniais metais pagal to reglamento 29 straipsnio 1 dalį ir 32 straipsnį teikiamos susijusios ataskaitos turėtų būti pateikiamos Europos Parlamentui ir Tarybai tuo pačiu metu kaip ir to vertinimo išvados.*** Jei bendra valstybių narių pažanga, daroma įgyvendinant poveikio klimatui neutralumo tikslą ar prisitaikant prie klimato kaitos, būtų nepakankama arba jei Sąjungos priemonės būtų nesuderinamos su poveikio klimatui neutralumo tikslu ar netinkamos didinant gebėjimą prisitaikyti bei atsparumą arba mažinant pažeidžiamumą, Komisija pagal Sutartis turėtų imtis reikiamų veiksmų. Be to, Komisija turėtų reguliariai vertinti atitinkamas nacionalines priemones ir nustatiusi, kad valstybės narės priemonės yra nesuderinamos su poveikio klimatui neutralumo tikslu arba netinkamos didinant gebėjimą prisitaikyti bei atsparumą ir mažinant pažeidžiamumą dėl klimato kaitos, turėtų teikti rekomendacijas;

- (37) Komisija turėtų užtikrinti, kad vertinimas būtų patikimas, objektyvus, grindžiamas naujausiais moksliniais, techniniais ir socioekonominiais duomenimis ir jame būtų atsižvelgta į įvairiapuses nepriklausomų ekspertų žinias, ir savo vertinimą grįsti atitinkama informacija (įskaitant valstybių narių pateiktą ir į ataskaitas įtrauktą informaciją), EAA, *patariamąsios tarybos* ir Komisijos Jungtinio tyrimų centro ataskaitomis bei geriausiais ir naujausiais turimais moksliniais įrodymais, įskaitant IPCC, *IPBES bei kitų tarptautinių organų* naujausias ataskaitas, *taip pat Žemės stebėjimo duomenimis, pateiktais pagal Sąjungos Žemės stebėjimo programą „Copernicus“*. Komisija turėtų savo vertinimus *taip pat grįsti orientacine linijine trajektorija, siejančia Sąjungos 2030 m. ir 2040 m. klimato politikos tikslus (kai pastarasis bus priimtas) ir ES poveikio klimatui neutralumo tikslą ir veikiančia kaip orientacinę priemonę, kuri padeda numatyti ir įvertinti bendrą pažangą siekiant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo. Orientacinė linijinė trajektorija nedaro poveikio sprendimui nustatyti Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslą*. Kadangi Komisija įsipareigojo išnagrinėti, kaip įgyvendinant Europos žaliojo kurso politiką viešasis sektorius galėtų pasinaudoti ES taksonomija, minėta informacija turėtų apimti informaciją apie aplinkos požiūriu tvarias Sąjungos ar valstybių narių investicijas, atitinkančias *Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852¹⁴* reikalavimus, kai tokia informacija tampa prieinama. Komisija turėtų naudotis turima Europos ir pasaulio statistika bei duomenimis ir prašyti ekspertų atlikti patikras. Komisijai, kai tinkama, turėtų padėti EAA, vadovaudamasi savo metine darbo programa;

¹⁴ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

- (38) piliečiai ir bendruomenės turi atlikti svarbų vaidmenį įgyvendinant pertvarką, kuria siekiama poveikio klimatui neutralumo, todėl turėtų būti skatinama ir turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos visuomenei ***dalyvauti ir*** aktyviai įsitraukti į klimato politikos veiksmus ***visais lygmenimis, įskaitant nacionalinį, regioninį ir vietos lygmenis, vykdant įtraukų ir prieinamą procesą***. Todėl Komisija turėtų bendradarbiauti su visomis visuomenės grupėmis, ***įskaitant suinteresuotuosius subjektus, atstovaujančius įvairiems ekonomikos sektoriams***, kad sudarytų joms sąlygas ir jas įgalintų imtis veiksmų, kuriais siekiama kurti neutralaus poveikio klimatui ir klimato kaitos poveikiui atsparią visuomenę, be kita ko, ***pasitelkiant*** Europos klimato paktą;

- (39) atsižvelgiant į Komisijos įsipareigojimą vadovautis geresnio reglamentavimo principais, reikėtų siekti Sąjungos priemonių, kuriomis mažinamas išmetamas ŠESD kiekis, suderinamumo. Pažangos, daromos įgyvendinant poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir tuo tikslu taikomų priemonių suderinamumo vertinimo sistema turėtų būti grindžiama Reglamente (ES) 2018/1999 nustatyta valdymo sistema ir būti su ja suderinama, **atsižvelgiant į visus penkis energetikos sąjungos aspektus**. Visų pirma reguliaraus ataskaitų teikimo ir Komisijos vertinimo bei ataskaitomis grindžiamų veiksmų eiliškumo sistema turėtų būti suderinta su Reglamente (ES) 2018/1999 valstybėms narėms nustatytais informacijos ir ataskaitų teikimo reikalavimais. Todėl, siekiant į atitinkamas Reglamento (ES) 2018/1999 nuostatas įtraukti poveikio klimatui neutralumo tikslą, tas reglamentas turėtų būti iš dalies pakeistas;

- (40) klimato kaita iš esmės yra tarpvalstybinio masto problema, todėl norint veiksmingai papildyti ir sustiprinti nacionalinę politiką reikalingi koordinuoti Sąjungos lygmens veiksmai. Kadangi šio reglamento tikslo, t. y. iki 2050 m. Sąjungoje pasiekti poveikio klimatui neutralumą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis
Dalykas ir taikymo sritis

Šiuo reglamentu nustatoma negrįžtamo ir laipsniško *Sąjungos teisės aktais reglamentuojamo iš atskirų šaltinių* išmetamo *antropogeninės kilmės* ŠESD kiekio mažinimo ir ■ absorbentais pašalinamo ŠESD kiekio didinimo ■ sistema.

Šiuo reglamentu, siekiant Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyto ilgalaikio temperatūros tikslo, nustatomas iki 2050 m. Sąjungoje įgyvendintinas privalomas poveikio klimatui neutralumo tikslas ir sistema, padėsianti daryti pažangą siekiant Paryžiaus susitarimo 7 straipsnyje nustatyto visuotinio prisitaikymo tikslo. Šiame reglamente *taip pat nustatomas privalomas Sąjungos tikslas – ES viduje išmetamo ŠESD kiekio grynas sumažinimas iki 2030 m.*

Šis reglamentas taikomas *iš atskirų šaltinių dėl žmogaus veiklos* išmetamoms ir ■ absorbentais pašalinamoms ŠESD, išvardytoms Reglamento (ES) 2018/1999 V priedo 2 dalyje.

2 straipsnis

Poveikio klimatui neutralumo tikslas

1. Ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinamas *Sajungos teisės aktais reglamentuojamo* visoje Sąjungoje išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio balansas *Sąjungoje* – taigi iki tos datos išmetamas ŠESD kiekis sumažinamas iki nulinio grynojo išmetamo ŠESD kiekio *ir Sąjunga siekia po tos datos pasiekti neigiamą išmetamą ŠESD kiekį.*
2. Atitinkamos Sąjungos institucijos ir valstybės narės atitinkamai Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis imasi būtinų priemonių, kad sudarytų sąlygas bendrai įgyvendinti 1 dalyje nustatytą poveikio klimatui neutralumo tikslą, atsižvelgdamos į tai, kad svarbu skatinti *tiesiogiai* valstybių narių tarpusavio sąžiningumą ir solidarumą, *tiesiogiai išlaidų efektyvumą siekiant šio tikslo.*

3 straipsnis

Mokslinės konsultacijos klimato kaitos klausimais

- 1. *Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais, įsteigta pagal Reglamento (EB) Nr. 401/2009 10a straipsnį (toliau – patariamoji taryba), būdama nepriklausoma ir turėdama mokslinių ir techninių profesinių žinių, veikia kaip Sąjungos konsultacinis centras su klimato kaita susijusių mokslinių žinių klausimais.***
- 2. *Patariamąsios tarybos uždaviniai:***
 - a) *apsvarstyti naujausius IPCC ataskaitose pateikiamus mokslinių tyrimų rezultatus ir mokslinius klimato duomenis, visų pirma susijusius su Sąjungai aktualia informacija;***
 - b) *teikti mokslines konsultacijas ir rengti ataskaitas dėl esamų ir siūlomų Sąjungos priemonių, klimato srities tikslų ir orientacinių šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžetų, taip pat dėl jų suderinamumo su šio reglamento tikslais ir Sąjungos tarptautiniais įsipareigojimais pagal Paryžiaus susitarimą;***
 - c) *prisidėti prie keitimosi nepriklausomomis mokslinėmis žiniomis modeliavimo, stebėsenos, perspektyvių mokslinių tyrimų ir inovacijų, kuriais prisidedama prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo arba absorbuojamo kiekio didinimo, srityse;***

- d) nustatyti veiksmus ir galimybes, kurių reikia norint sėkmingai pasiekti Sąjungos klimato politikos tikslus;*
- e) didinti informuotumą apie klimato kaitą ir jos poveikį, taip pat skatinti Sąjungos mokslinių įstaigų dialogą ir bendradarbiavimą, papildant esamą darbą ir pastangas.*

- 3. Atlikdama savo darbą patariamoji taryba vadovaujasi geriausiais turimais ir naujausiais moksliniais įrodymais, įskaitant naujausias IPCC, IPBES ir kitų tarptautinių organizacijų ataskaitas. Jos veikimo procesas yra visiškai skaidrus ir ji savo ataskaitas skelbia viešai. Ji gali atsižvelgti, jei įmanoma, į 4 dalyje nurodytų nacionalinių patariamųjų organų klimato klausimais darbą.*
- 4. Siekiant stiprinti mokslo vaidmenį klimato politikos srityje, kiekviena valstybė narė raginama įsteigti nacionalinį patariamąjį organą klimato klausimais, kuris būtų atsakingas už ekspertų mokslinių rekomendacijų klimato politikos klausimais teikimą atitinkamoms nacionalinėms valdžios institucijoms pagal atitinkamos valstybės narės nustatytą tvarką. Jei valstybė narė nusprendžia įsteigti tokį patariamąjį organą, ji apie tai praneša EAA.*

Tarpliniai Sąjungos klimato politikos tikslai

1. ***Kad būtų pasiektas 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas, privalomas Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas yra iki 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį (išmetamą kiekį, likusį atėmus absorbentais pašalintą kiekį) Sąjungos viduje sumažinti bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu.***

Įgyvendindamos pirmoje pastraipoje nurodytą tikslą, atitinkamos Sąjungos institucijos ir valstybės narės pirmenybę teikia sparčiam ir nuspėjamam išmetamųjų teršalų kiekio mažinimui ir kartu didina gamtiniais absorbentais šalinamą ŠESD kiekį.

Siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. būtų dedama pakankamai klimato kaitos švelninimo pastangų, šio reglamento tikslais ir nedarant poveikio 2 dalyje nurodytai Sąjungos teisės aktų peržiūrai, grynojo absorbuojamo ŠESD kiekio indėlis siekiant Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslo turi būti ne didesnis kaip 225 mln. tonų CO₂ ekvivalento. Tam, kad padidintų Sąjungos anglies dioksido absorbentus siekiant iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, Sąjunga siekia, kad 2030 m. būtų padidėtų jos grynasis anglies dioksido absorbentų kiekis.

2. Ne vėliau kaip 2021 m. birželio 30 d. Komisija, siekdama sudaryti sąlygas įgyvendinti šio straipsnio 1 dalyje nustatytą tikslą ir 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą poveikio klimatui neutralumo tikslą, peržiūri atitinkamus Sąjungos teisės aktus ir apsvarsto galimybę pagal Sutartis imtis reikiamų priemonių – be kita ko, priimti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Atlikdama pirmoje pastraipoje nurodytą peržiūrą ir būsimas peržiūras, Komisija visų pirma įvertina, ar pagal Sąjungos teisę esama tinkamų priemonių ir paskatų reikiamoms investicijoms sutelkti, ir reikiamu mastu pasiūlo priemones.

Priėmus Komisijos pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, Komisija stebi įvairių pasiūlymų teisėkūros procedūras ir gali pranešti Europos Parlamentui ir Tarybai, ar numatytų tų teisėkūros procedūrų rezultatų kartu pakaktų 1 dalyje nustatytam tikslui pasiekti. Jei numatyto rezultato nepakaktų 1 dalyje nustatytam tikslui pasiekti, Komisija pagal Sutartis gali imtis reikiamų priemonių, be kita ko, priimti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

3. *Kad būtų pasiektas šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas, nustatomas Sąjungos lygmens 2040 m. klimato politikos tikslas. Tuo tikslu ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo Paryžiaus susitarimo 14 straipsnyje nurodyto pirmojo bendros pažangos įvertinimo Komisija, remdamasi išsamiau poveikio vertinimu, prireikus pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas šis reglamentas, kad į jį būtų įtrauktas Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslas, atsižvelgiant į šio reglamento 6 ir 7 straipsniuose nurodytų vertinimų išvadas ir bendros pažangos įvertinimo rezultatus.*

4. *Pateikdama pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslo, kaip nurodyta 3 dalyje, Komisija kartu atskiroje ataskaitoje paskelbia prognozuojamą orientacinį 2030–2050 m. laikotarpio Sąjungos preliminarų ŠESD biudžetą, kuris apibrėžiamas kaip grynojo išmetamo ŠESD kiekio, kurį numatoma išmesti tuo laikotarpiu nerizikuojant pažeisti Sąjungos įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą, orientacinis bendras kiekis (išreikštas CO₂ ekvivalentu, kuriame informacija apie išmetamą kiekį ir šalinimą absorbentais pateikiama atskirai). Prognozuojamas orientacinis Sąjungos ŠESD biudžetas grindžiamas geriausiais turimais moksliniais duomenimis, jame atsižvelgiama į patariamąsias tarybos konsultacijas ir atitinkamus Sąjungos teisės aktus, kuriais įgyvendinamas Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas, jei tokie aktai yra priimti. Komisija taip pat skelbia metodiką, kuria grindžiamas prognozuojamas orientacinis Sąjungos ŠESD biudžetas.*
5. Pagal 3 dalį siūlydama Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslą Komisija atsižvelgia į šiuos aspektus:
- a) *geriausius turimus ir naujausius mokslinius įrodymus, įskaitant naujausias IPCC ir patariamąsias tarybos ataskaitas;*
 - b) *socialinį, ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, įskaitant išlaidas dėl neveikimo;*
 - c) *poreikį užtikrinti teisingą ir socialiniu požiūriu sąžiningą pertvarką visiems;*

- d) išlaidų ir ekonominį efektyvumą;
- e) Sąjungos ekonomikos, *visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių ir didžiausių anglies dioksido nutekėjimą patiriančių sektorių*, konkurencingumą;
- f) geriausias turimas, *ekonomiškai efektyvias, saugias ir keičiamo masto* technologijas;
- g) energijos vartojimo efektyvumą *ir principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“*, *energijos* įperkamumą ir tiekimo saugumą;
- h) sąžiningumo ir solidarumo principų taikymą tarp valstybių narių ir jų viduje;
- i) poreikį užtikrinti aplinkosauginį veiksmingumą ir laipsnišką pažangą;
- j) *poreikį išlaikyti, valdyti ir gerinti natūralius absorbentus ilguoju laikotarpiu ir apsaugoti bei atkurti biologinę įvairovę*;
- k) investicijų poreikį ir galimybes;

■

- l) tarptautinius pokyčius ir pastangas, dedamas siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų ir galutinio UNFCCC tikslo;
 - m) *turimą informaciją apie 4 dalyje nurodytą prognozuojamą orientacinį 2030–2050 m. laikotarpio Sąjungos preliminarų šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžetą.*
6. *Per šešis mėnesius nuo antrojo bendros pažangos įvertinimo, nurodyto Paryžiaus susitarimo 14 straipsnyje, Komisija gali pasiūlyti peržiūrėti Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslą pagal šio reglamento 11 straipsnį.*
7. *Šio straipsnio nuostatos peržiūrimos atsižvelgiant į tarptautinius pokyčius bei pastangas, dedamas siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarime nustatytų tikslų, be kita ko, atsižvelgiant į tarptautinių diskusijų dėl nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų bendrų terminų rezultatus.*

5 straipsnis

Prisitaikymas prie klimato kaitos

1. Atitinkamos Sąjungos institucijos ir valstybės narės, vadovaudamosi Paryžiaus susitarimo 7 straipsniu, užtikrina, kad didinant gebėjimą prisitaikyti bei atsparumą ir mažinant pažeidžiamumą dėl klimato kaitos būtų daroma nuolatinė pažanga.
2. *Komisija priima Sąjungos prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją pagal Paryžiaus susitarimą ir reguliariai ją peržiūri vykdydama šio reglamento 6 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą peržiūrą.*
3. *Atitinkamos Sąjungos institucijos ir valstybės narės taip pat užtikrina, kad prisitaikymo prie klimato kaitos politika Sąjungoje ir valstybėse narėse būtų nuosekli, viena kitą paremianti, teiktų papildomos naudos sektorių politikai ir nuosekliai siektų prisitaikymą prie klimato kaitos geriau integruoti į visas politikos sritis, įskaitant, kai tinkama, atitinkamą socialinę ir ekonominę bei aplinkos politiką ir veiksmus, taip pat, kai tinkama, į Sąjungos išorės veiksmus. Jos skiria dėmesį visų pirma pažeidžiamiausiems ir didžiausią poveikį patiriantiems gyventojams ir sektoriams ir, konsultuodamosi su pilietine visuomene, nustato su tuo susijusius trūkumus.*

4. Valstybės narės, *atsižvelgdamos į Sąjungos prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją, nurodytą šio straipsnio 2 dalyje, priima* ir įgyvendina nacionalines prisitaikymo strategijas ir planus, *grindžiamus patikimomis klimato kaitos ir pažeidžiamumo analizėmis, pažangos vertinimais ir rodikliais, nustatytais remiantis geriausiais ir naujausiais turimais moksliniais įrodymais. Savo nacionalinėse prisitaikymo strategijose valstybės narės atsižvelgia į ypatingą atitinkamų sektorių, be kita ko, žemės ūkio, ir vandens ir maisto sistemų pažeidžiamumą, taip pat apsirūpinimo maistu saugumą ir skatina gamtos procesais paremtus sprendimus ir ekosistemomis grindžiamą prisitaikymą. Valstybės narės strategijas reguliariai atnaujiną ir įtraukia susijusią naujausią informaciją į ataskaitas, kurios turi būti teikiamos pagal Reglamento (ES) 2018/1999 19 straipsnio 1 dalį.*
5. *Iki ... [vieni metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija priima gaires, kuriose nustatomi bendrieji reikšmingos fizinės su klimatu susijusios rizikos nustatymo, klasifikavimo ir riziką ribojančio valdymo principai ir praktika planuojant, plėtojant, vykdančią ir stebint projektus ir projektų programas.*

6 straipsnis

Sąjungos pažangos ir priemonių vertinimas

1. Iki 2023 m. rugsėjo 30 d., o vėliau kas penkerius metus Komisija, atlikdama Reglamento (ES) 2018/1999 29 straipsnio 5 dalyje numatytą vertinimą, kartu įvertina:
 - a) bendrą visų valstybių narių pažangą, daromą siekiant šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyto poveikio klimatui neutralumo tikslo **■** ;
 - b) bendrą visų valstybių narių pažangą, daromą prisitaikant prie klimato kaitos, kaip nurodyta šio reglamento 5 straipsnyje.

Komisija to vertinimo išvadas kartu su atitinkamais kalendoriniais metais pagal Reglamento (ES) 2018/1999 35 straipsnį parengta Energetikos sąjungos būklės ataskaita pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

2. Iki 2023 m. rugsėjo 30 d., o vėliau kas penkerius metus Komisija peržiūri:
 - a) Sąjungos priemonių suderinamumą su 2 straipsnio 1 dalyje nustatytu poveikio klimatui neutralumo tikslu **■** ;
 - b) Sąjungos priemonių *suderinamumą su tuo*, kad būtų užtikrinta prisitaikymo prie klimato kaitos pažanga, nurodyta 5 straipsnyje.

3. Jei, remdamasi šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais vertinimais, Komisija nustato, kad Sąjungos priemonės yra nesuderinamos su 2 straipsnio 1 dalyje nustatyto poveikio klimatui neutralumo tikslu ar ***nesuderinamos su tuo***, kad būtų užtikrinta prisitaikymo prie klimato kaitos pažanga, nurodyta 5 straipsnyje, arba kad pažanga, daroma siekiant to poveikio klimatui neutralumo tikslo arba prisitaikant prie klimato kaitos, nurodyta 5 straipsnyje, yra nepakankama, ji **■** pagal Sutartis imasi reikiamų priemonių.
4. Komisija, prieš priimdama bet kokią priemonių projektą arba pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, ***įskaitant biudžeto pasiūlymus***, įvertina ***jų suderinamumą su*** 2 straipsnio 1 dalyje ***nustatyto*** poveikio klimatui neutralumo ***tikslu ir 2030 m. bei 2040 m. Sąjungos klimato politikos tikslais*** ir tą vertinimą įtraukia į visus prie tų priemonių ar pasiūlymų pridedamus poveikio vertinimus, o priėmimo metu to vertinimo rezultatus paskelbia viešai. ***Komisija taip pat įvertina, ar tie priemonių arba pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, įskaitant biudžeto pasiūlymus, projektai dera su prisitaikymo prie klimato kaitos pažanga, nurodyta 5 straipsnyje. Teikdama priemonių projektus ir pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, Komisija stengiasi juos suderinti su šio reglamento tikslais. Bet kokio nesuderinamumo atveju Komisija šioje dalyje nurodytame suderinamumo vertinime nurodo jo priežastis.***

7 straipsnis
Nacionalinių priemonių vertinimas

1. Iki 2023 m. rugsėjo 30 d., o vėliau kas penkerius metus Komisija įvertina:
 - a) remdamasi pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 teikiamais nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais, ***nacionalinėmis ilgalaikėmis strategijomis ir*** kas dvejus metus teikiamomis pažangos ataskaitomis tiek, kiek jie susiję su šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyto poveikio klimatui neutralumo tikslo įgyvendinimu, – nustatytų nacionalinių priemonių suderinamumą su tuo tikslu ■ ;
 - b) atitinkamų nacionalinių priemonių ***suderinamumą su tuo, kad būtų užtikrinta*** prisitaikymo prie klimato kaitos ***pažanga, nurodyta 5 straipsnyje, atsižvelgiant į 5 straipsnio 4 dalyje nurodytas nacionalines prisitaikymo strategijas.***

Komisija to vertinimo išvadas kartu su atitinkamais kalendoriniais metais pagal Reglamento (ES) 2018/1999 35 straipsnį parengta Energetikos sąjungos būklės ataskaita pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

2. Jei Komisija, tinkamai atsižvelgusi į bendrą pažangą, įvertintą pagal 6 straipsnio 1 dalį, nustato, kad valstybės narės priemonės yra nesuderinamos su 2 straipsnio 1 dalyje nustatytu poveikio klimatui neutralumo tikslu ■ arba *nesuderinamos su tuo*, kad būtų užtikrinta prisitaikymo prie klimato kaitos pažanga, nurodyta 5 straipsnyje, ji tai valstybei narei gali pateikti rekomendacijų. Komisija tokias rekomendacijas skelbia viešai.
3. Jei pagal 2 dalį pateikiama rekomendacijų, laikomasi šių principų:
- a) atitinkama valstybė narė *per šešis mėnesius nuo rekomendacijų gavimo praneša Komisijai, kaip ji rengiasi deramai atsižvelgti* į tas rekomendacijas, laikydamasi valstybių narių ir Sąjungos solidarumo, taip pat valstybių narių tarpusavio solidarumo principo;

- b) *po to, kai* atitinkama valstybė narė *pateikia šios dalies a punkte nurodytą pranešimą, ji* savo *tolesnėje* pažangos ataskaitoje, teikiamoje pagal Reglamento (ES) 2018/1999 17 straipsnį kitais metais po metų, kuriais buvo pateiktos rekomendacijos, išdėsto, kaip ji tinkamai atsižvelgė į tas rekomendacijas. Jeigu atitinkama valstybė narė nusprendžia į rekomendacijas ar didelę jų dalį neatsižvelgti, ji pateikia Komisijai argumentus;
- c) rekomendacijos papildo naujausias konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, pateiktas per Europos semestrą.

8 straipsnis

Bendrosios nuostatos dėl Komisijos vertinimo

1. *Komisija, atlikdama 6 ir 7 straipsniuose nurodytus pirmąjį ir antrąjį vertinimus, grindžia juos orientacine linijine trajektorija, kuria nustatomas grynojo išmetamo teršalų kiekio mažinimo Sąjungos lygmeniu scenarijus, ir kuria susiejami Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas, nurodytas 4 straipsnio 1 dalyje, Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslas, kai jis bus priimtas, ir poveikio klimatui neutralumo tikslas, nustatytas 2 straipsnio 1 dalyje.*
2. *Komisija, atlikusi 1 dalyje nurodytus pirmąjį ir antrąjį vertinimus, paskesnius vertinimus grindžia orientacine linijine trajektorija, siejančia Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslą, kai jis bus priimtas, ir poveikio klimatui neutralumo tikslą, nustatytą 2 straipsnio 1 dalyje.*
3. Komisija, atlikdama 6 ir 7 straipsniuose nurodytus vertinimus, remiasi ne tik 7 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytomis nacionalinėmis priemonėmis, bet ir bent šiais elementais:
 - a) pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 pateikta ir į ataskaitas įtraukta informacija;
 - b) EAA, *patariamąsios tarybos ir Komisijos Jungtinio tyrimų centro* ataskaitomis;
 - c) Europos *ir pasaulio* statistiniais ir kitais duomenimis, įskaitant *Sąjungos Žemės stebėjimo programos „Copernicus“ statistinius ir kitus duomenis ir*, jei turima, *užregistruotus ir prognozuojamus* duomenis apie nuostolius, patirtus dėl neigiamo klimato poveikio, *ir apskaičiuotas išlaidas dėl neveikimo arba uždelstų veiksmų*;

- d) geriausiais ir naujausiais turimais moksliniais duomenimis, įskaitant naujausias IPCC, *IPBES ir kitų tarptautinių organizacijų* ataskaitas, ir
- e) visa papildoma informacija apie aplinkos atžvilgiu tvarias Sąjungos ar valstybių narių investicijas, įskaitant, kai turima, informaciją apie investicijas, atitinkančias *Reglamento (ES) 2020/852* reikalavimus.

4. Rengti 6 ir 7 straipsniuose nurodytus vertinimus Komisijai padeda EAA, vadovaudamasi savo metine darbo programa.

9 straipsnis
Visuomenės dalyvavimas

1. Komisija bendradarbiauja su visomis visuomenės grupėmis, kad sudarytų joms sąlygas ir jas įgalintų imtis veiksmų *siekiant teisingo ir socialiniu požiūriu sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ir klimato kaitos poveikiui atsparios visuomenės*. Komisija sudaro palankesnes sąlygas visais lygmenimis, įskaitant nacionalinį, regioninį ir vietos lygmenis, vykdyti įtraukų ir visiems socialiniams partneriams, *akademinei bendruomenei, verslo bendruomenei*, piliečiams ir pilietinei visuomenei prieinamą procesą, per kurį būtų keičiamasi geriausia patirtimi ir nustatomi veiksmai, kuriais būtų prisidedama prie šio reglamento tikslų įgyvendinimo. Komisija gali pasinaudoti *viešosiomis konsultacijomis ir* valstybių narių pagal Reglamento (ES) 2018/1999 **10 ir 11** straipsnį užmegztais daugiapakopiais dialogais klimato ir energetikos klausimais.
2. *Komisija naudoja visas tinkamas priemones, įskaitant Europos klimato paktą, kad įtrauktų piliečius, socialinius partnerius ir suinteresuotuosius subjektus ir skatintų dialogą bei mokslu pagrįstos informacijos apie klimato kaitą ir jos socialinius bei lyčių lygybės aspektus sklaidą.*

10 straipsnis
Sektorių veiksmų gairės

Komisija bendradarbiauja su tais Sąjungos ekonomikos sektoriais, kurie pasirinko parengti orientacines savanoriškas veiksmų gaires siekiant poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto 2 straipsnio 1 dalyje. Komisija stebi tokių veiksmų gairių rengimą. Jos dalyvavimas apima palankesnių sąlygų dialogui Sąjungos lygmeniu sudarymą ir dalijimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.

11 straipsnis
Peržiūra

Per šešis mėnesius nuo kiekvieno bendros pažangos įvertinimo, nurodyto Paryžiaus susitarimo 14 straipsnyje, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio reglamento veikimo ataskaitą kartu su šio reglamento 6 ir 7 straipsniuose nurodytų vertinimų išvadomis, atsižvelgdama į:

- a) geriausius turimus ir naujausius mokslinius įrodymus, įskaitant naujausias IPCC ir patariamąsios tarybos ataskaitas;*
- b) tarptautinius pokyčius ir pastangas, dedamas siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų.*

Kai tinkama, kartu su ataskaita gali būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais iš dalies keičiamas šis reglamentas.

12 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 401/2009 daliniai pakeitimai

Reglamentas (EB) Nr. 401/2009 iš dalies keičiamas taip:

1) įterpiamas šis straipsnis:

„10a straipsnis

- 1. Įsteigiama Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais (toliau – patariamoji taryba).**
- 2. Patariamąją tarybą sudaro 15 vyresniųjų mokslo ekspertų, kurių žinios apima platų įvairių susijusių disciplinų spektrą. Patariamąsios tarybos nariai atitinka 3 dalyje nustatytus kriterijus. Tos pačios valstybės narės pilietybę gali turėti ne daugiau kaip du patariamąsios tarybos nariai. Patariamąsios tarybos narių nepriklausomumas neturi kelti jokių abejonių.**

3. *Valdyba, atlikusi atvirą, sąžiningą ir skaidrią atrankos procedūrą, skiria patariamąsios tarybos narius ketverių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta vieną kartą. Atrinkdama patariamąsios tarybos narius, valdyba siekia užtikrinti ekspertines žinias įvairiose disciplinose ir sektoriuose, taip pat lyčių ir geografinę pusiausvyrą. Kriterijai, kuriais grindžiama atranka:*
- a) mokslinė kompetencija;*
 - b) patirtis atliekant mokslinius vertinimus ir teikiant mokslines rekomendacijas savo kompetencijos srityse;*
 - c) plačios ekspertinės žinios klimato ir aplinkos mokslų srityje arba kitose mokslo srityse, kurios svarbios siekiant Sąjungos klimato srities tikslų;*
 - d) profesinė patirtis tarpdisciplininėje tarptautinėje aplinkoje.*
4. *Konsultacinės tarybos nariai skiriami individualiai ir savo pareigas teikia visiškai nepriklausomai nuo valstybių narių ir Sąjungos institucijų. Patariamoji taryba vieną iš savo narių ketveriems metams išrenka pirmininku ir priima savo darbo taisykles.*

5. *Vykdydama savo užduotis patariamoji taryba papildo Agentūros darbą ir veikia nepriklausomai. Patariamoji taryba sudaro savo metinę darbo programą nepriklausomai ir ją sudarydama konsultuojasi su valdyba. Patariamąsios tarybos pirmininkas informuoja valdybą ir vykdomąjį direktorių apie tą programą ir jos įgyvendinimą.“;*

2) *11 straipsnis papildomas šia dalimi:*

- „5. *„Į Agentūros biudžetą taip pat įtraukiamos su patariamąja taryba susijusios išlaidos.“.*

13 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/1999 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) 2018/1999 iš dalies keičiamas taip:

1) 1 straipsnio 1 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) įgyvendinti strategijas ir priemones, skirtas tam, kad būtų *įgyvendinti energetikos sąjungos tikslai ir uždaviniai, įvykdyti ilgalaikiai Sąjungos išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio įsipareigojimai, atitinkantys Paryžiaus susitarimą, visų pirma* Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslas, nustatytas Europos Parlamento ir tarybos reglamento (ES) 2021/....⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, **o** pirmuoju dešimties metų laikotarpiu nuo 2021 iki 2030 m. visų pirma būtų pasiekti Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato politikos tikslai;“;

* Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/..., kuriuo nustatoma poveikio klimatui *neutralumo* pasiekimo sistema ir iš dalies *keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir* (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L ...).“;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, esančio dokumente PE-CONS 27/21 (2020/0036(COD)), numerį, o išnašoje – to reglamento numerį, datą ir OL nuorodą.

2) 2 straipsnio 7 punktą pakeičiamas taip:

„7) prognozės – iš atskirų šaltinių dėl žmogaus veiklos išmetamo ir absorbentais pašalinamo ŠESD kiekio arba energetikos sistemos plėtros prognozės, į kurias įtraukiami bent šešerių iš eilės būsimų metų, kurių paskutinis skaitmuo yra 0 arba 5 ir kurie eina iškart po ataskaitinių metų, kiekybiniai įverčiai;“;

3) 3 straipsnio 2 dalies f punktas pakeičiamas taip:

„f) planuojamos politikos ir priemonių, taikomų siekiant įvykdyti šios dalies b punkte nurodytus uždavinius, poveikio vertinimas, įskaitant jų derėjimą su Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslu, nustatytu Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, ilgalaikiais išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslais pagal Paryžiaus susitarimą ir ilgalaikėmis strategijomis, nurodytomis šio reglamento 15 straipsnyje;“;

4) 8 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo punktu:

„e) būdą, kuriuo esama politika ir priemonėmis ir planuojama politika ir priemonėmis bus prisidėta prie Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, įgyvendinimo.“;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, esančio dokumente PE- CONS 27/21 (2020/0036(COD)), numerį.

5) 11 straipsnis pakeičiamas taip:

„11 straipsnis

Daugiapakopis dialogas klimato ir energetikos klausimais

Kiekviena valstybė narė, laikydamasi nacionalinių taisyklių, pradeda daugiapakopį dialogą klimato ir energetikos klausimais, kuriame gali aktyviai dalyvauti vietos valdžios institucijos, pilietinės visuomenės organizacijos, verslo bendruomenė, investuotojai ir kiti atitinkami suinteresuotieji subjektai bei plačioji visuomenė ir aptarti, kaip įgyvendinamas Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslas, nustatytas Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, taip pat įvairius numatytus energetikos ir klimato srities politikos scenarijus, įskaitant ilgalaikes priemones, ir stebėti pažangą, nebent ji jau turi struktūrą, kuria naudojamosi šiuo tikslu. Vykdamas tokį dialogą, galima aptarti integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus.“;

6) 15 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Ne vėliau kaip 2020 m. sausio 1 d. o po to ne vėliau kaip 2029 m. sausio 1 d. ir kas dešimt metų kiekviena valstybė narė parengia ir Komisijai pateikia savo ilgalaikę 30 metų perspektyvos strategiją, derančią su Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslu, nustatytu Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje. Tas strategijas valstybės narės turėtų atnaujinti, jei reikia, kas penkerius metus.“;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, esančio dokumente PE- CONS 27/21 (2020/0036(COD)), numerį.

b) 3 dalies c punktas pakeičiamas taip:

„c) siekti ilgainiui sumažinti išmetamą ŠESD kiekį ir padidinti absorbentais pašalinamą šių dujų kiekį visuose sektoriuose, laikantis Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, *vykdant būtiną išmetamo ŠESD kiekio mažinimą ir didinant absorbentais pašalinamą kiekį pagal Tarpyvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) reikalavimus, ekonomiškai efektyviai sumažinti Sąjungos išmetamą ŠESD kiekį ir didinti absorbentais pašalinamą šių dujų kiekį, siekiant Paryžiaus susitarime nustatyto ilgalaikio temperatūros tikslo, kad Sąjungoje būtų užtikrintas iš atskirų šaltinių dėl žmogaus veiklos išmetamo ir absorbentais pašalinamo ŠESD kiekio balansas, o vėliau atitinkamai būtų pašalinama daugiau teršalų negu išmetama*“;

7) 17 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalies a punktas pakeičiamas taip:

„a) *informacija apie pažangą siekiant integruotame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytų tikslų, uždavinių ir įnašų, įskaitant pažangą siekiant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, taip pat apie pažangą finansuojant ir įgyvendinant tuo tikslu būtiną politiką ir priemones, įskaitant faktinių investicijų, palyginti su pradinėmis prielaidomis, apžvalgą*“;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, esančio dokumente PE- CONS 27/21(2020/0036(COD)), numerį.

b) 4 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Komisija, padedama 44 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyto Energetikos sąjungos komiteto, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos informacijos struktūrą, formatą, techninius duomenis ir teikimo tvarką, įskaitant metodiką, pagal kurią teikiamos ataskaitos apie laipsnišką energijos subsidijų, visų pirma iškastiniam kurui, panaikinimą pagal 25 straipsnio d punktą.“;

8) 29 straipsnio 1 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) kiekvienos valstybės narės pažangą siekiant savo tikslų, uždavinių ir įnašų, įskaitant pažangą siekiant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, ir jos integruotame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytos politikos ir priemonių įgyvendinimą;“;

9) 45 straipsnis pakeičiamas taip:

„45 straipsnis

Peržiūra

Per šešis mėnesius nuo kiekvieno bendros pažangos įvertinimo, kurį atlikti susitarta pagal Paryžiaus susitarimo 14 straipsnį, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl šio reglamento veikimo, jo įnašo į energetikos sąjungos valdymą, jo įnašo siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų, pažangos siekiant 2030 m. klimato ir energetikos politikos tikslų ir Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, įgyvendinant papildomus energetikos sąjungos uždavinius ir šiame reglamente nustatytų planavimo, ataskaitų teikimo ir stebėjimo nuostatų derėjimo su kitais Sąjungos teisės aktais ar su UNFCCC ir Paryžiaus susitarimu susijusiais sprendimais. Kai tikslinga, kartu su Komisijos ataskaitomis gali būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.“;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, esančio dokumente PE- CONS 27/21 (2020/0036(COD)), numerį.

10) I priedas iš dalies keičiamas taip:

a) A skirsnio 3.1.1 punkto i papunktis pakeičiamas taip:

„i. Politika ir priemonės, kuriomis siekiama Reglamentu (ES) 2018/842 nustatyto tikslo, kaip nurodyta šio skirsnio 2.1.1 punkte, taip pat politika ir priemonės, kuriomis laikomasi Reglamento (ES) 2018/841 reikalavimų, apimančios visus pagrindinius sektorius, kuriuose išmetamos ŠESD, ir sektorius, kuriuose turi būti didinamas šalinimas, atsižvelgiant į Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslą, nustatytą Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje“;

b) B skirsnis papildomas šiuo 5.5 punktu:

„5.5. Planuojamos politikos ir priemonių indėlis įgyvendinant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslą, nustatytą Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje“;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, esančio dokumente PE- CONS 27/21 (2020/0036(COD)), numerį.

11) VI priedo c punkto viii papunktis pakeičiamas taip:

„viii) vertinimą, kaip politika arba priemonėmis prisidedama prie Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto Reglamento (ES) 2021/...⁺ 2 straipsnio 1 dalyje, ir ilgalaikės strategijos, nurodytos šio reglamento 15 straipsnyje, įgyvendinimo;“.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, esančio dokumente PE- CONS 27/21 (2020/0036(COD)), numerį.

14 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkas

Pirmininkas

TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PRIEDAS

Komisijos pareiškimai

LULUCF absorbentas ir 2030 m. tikslas

ES žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės (LULUCF) sektorius tiek pats išmeta šiltnamio efektą sukeliančias dujas, tiek absorbuoja CO₂ dirvožemyje ir biomasėje. Mūsų klimato srities tikslams pasiekti labai svarbu atkurti ir didinti žemės pajėgumą absorbuoti CO₂ per mūsų natūralią aplinką, pavyzdžiui, medžius.

Kad iki 2050 metų ES pasiektų poveikio klimatui neutralizavimo tikslą, reikia, kad absorbentas didėtų. Norint pakeisti dabartinę tendenciją į priešingą, reikia trumpuoju laikotarpiu imtis efektyvių veiksmų. Komisijos komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ apskaičiuota, kad yra reikalinga ir įmanoma pakeisti dabartinę tendenciją ir iki 2030 metų padidinti anglies dioksido absorbento pajėgumą iki daugiau kaip 300 mln. tonų CO₂ ekvivalento.

Atsižvelgdama į šį užmojį, Komisija pateiks pasiūlymų dėl LULUCF reglamento peržiūros.

Teisė kreiptis į teismą

ES ir jos valstybės narės yra 1998 m. birželio 25 d. Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija) šalys.

Vykdydamos pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 joms tenkančias pareigas dėl visuomenės dalyvavimo nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų rengimo procese ir konsultacijose dėl ilgalaikių strategijų, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad suinteresuotajai visuomenei būtų suteikta teisė tokių pareigų nevykdymo atveju kreiptis į teismą. Tai turi neprieštarauti atitinkamai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikai, susijusiai su teise kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais, ir visapusiškai atitikti įsipareigojimus, kuriuos valstybės narės prisiėmė kaip Orhuso konvencijos šalys²¹.

²¹ Taip pat žr. komunikatą „Geresnis teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais ES ir jos valstybėse narėse užtikrinimas“ (COM(2020)0643).